

Az ismeretlen város

Irja Kristóf Károly

PILVAX

Estefelé arra gondoltam, hogy a történelmi Pilvax-ról összegyűjtött adataimat a felámasztott Pilvax-kávéházban írom meg. A bejáratnál felírás: *A c a k i t á s m i a t t z á r v a*. Bent világosság. Dörömbölk. Ijed'arcú pesztonka: — Nem lehet... Tessék holnap jönni...

A házmesterné közbenjárására sikerül bejutnom. Malteros ládák, homok, cement, Bol-íves csarnok épül, hogy belső képe a régihez hasonlítson. Felfordulás, rendtelenség, mint építkezéseknél általában. A fal mellé támasztották azt a háromméteres márványtáblát, amely a régi Pilvaxot díszítette. Ötven évvel ezelőtt a Szabadságharcokori ereklyemúzeum helyezte el az öreg Pilvaxon, és a kávési partestület ide hozta.

— Ez a réz *espresso* lecs, — magyarázza a lány — a másik oldal sötét...

*

Ugyanebben a háztömbben, a régi Uri-utca 11. szám alatt volt a régi *Pilvax*. (Pillwax Károlyról kapta nevét.) 1841 október 20-án nyílt meg Libasinszky uram házában a *Caffé Renaissance*, amelynek *Privorszky* József volt a bérelője. Ujmódi gázlámpák világítottak benne. *Privorszky* uramtól vette át a bérletet *Pillwax* József.

A márciusi időkben már *Filinger bácsi* bérelte a kávéházat. (*Pillwax* úr megbetegedett és Budára költözött.)

1848 március 15-étől kezdve új cégétáblát kapott a *Pilvax*: *Forradalmi csarnok* lett a neve; piros fatáblán, fehér és zöld betűkkel. Egy évvel később a császári

hadsereg *Kossuth kutyák kávéháza* néven emlegette a *Pilvax* ot. A katonai parancsnokság *Filinger* úr kávési jogát megvonja... Megtorlás! *Pillwax* úr 1849 július 19-én meghal. Özvegye férjhez megy egy katonatiszthez. Néhány hónap múlva újból megnyílik a kávéház. Német néven: *Caffee Herrengasse*.

*

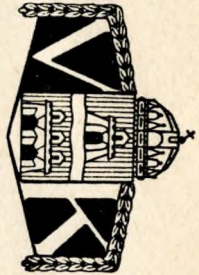
A kiegyezésig *Móta* Antalé a kávéház. 1867—1896-ig *Schöja* József vezeti. Aztán friss cégétáblát akasztanak ki: *Papp* József *Pilvax* kávéháza.

1911. április 21-én reggel kezdik meg a *Libasinszky*-ház lebontását. Az ipartestület előző napon lefénycépezi a *Pilvax* kávéházat.

Nézegetem a képeket. Milyen kicsi volt ez a kávéház — egy mai nagy kávéházhoz képest. Három kirakatablak. (*Petőfi* gyakran ült a kirakában.) A bejáratú ajtó fölött szellőztető. A belső képek régi kerek márványasztalokat, ócska kávéházi székeket mutatnak. (Nem az egykori berendezés, hiszen ez a *Petőfi*-házba került. *Petőfi* asztalát kollégám, *Pakots* György találta meg gyermekkorában a *Petőfi*-ház szennepincéjében.)

Jól látszik az ócska tükör, amely alatt a közvélemény fasztala látott történelmet. A zöld oszlop, amelyre *Petőfi* is firkálta. De már nem láthatom a levélszekrényt, a francia forradalom képét, amelyek *Thon* Mór egykori rajzán megmaradtak. A nemzetőröket, juráusokat...

1848: *Forradalmi csarnok* a *Pilvax*. 1848: *espresso*.

VILÁG

1948. február 15.

Érkezési szám: XY. 23. 22

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
Szerző:	Kristóf Károly		
Cím:	Pilvax		
Forrás:	Pilvax		
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. fiz.)	(Oldal)
	1948. febr. 15.		
Tárgy	640.24		
Hely	Pilvax kávéházi		
Idő	1948		
Személy			
Helyszám			
Oszályozás			

Sajtóosztályi háziyomda 1926 — 8891